

BASIN DUYURUSU

ÖDEMELER DENGESİ TABLOSUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLERE İLİŞKİN AÇIKLAMA

2004 yılı Ocak ayından başlamak üzere Ödemeler Dengesi Tablosunda aşağıda sıralanan bazı değişiklikler yapılmıştır.

1) Ödemeler dengesi istatistikleri içerisinde yer alan "Turizm Gelirleri", "Turizm Giderleri" ve "Bavul Ticareti" anketler yoluyla elde edilmektedir. 2003 yılı Ocak ayından itibaren anket çalışmaları, Bankamız, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından ortak olarak yürütülmekte olup, bunlardan "Turizm Gelirleri" yabancı ziyaretçiler ile yurtdışında ikamet eden Türk vatandaşlarının Türkiye'deki harcamalarını kapsayan "Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi" çerçevesinde hesaplanmakta, ancak ödemeler dengesi istatistiklerinde "Turizm Geliri" olarak sadece yabancı ziyaretçilerin yaptığı harcamalar dikkate alınmaktadır.

2004 yılı Ocak ayından başlamak üzere, yeni uygulamada, yabancı ziyaretçilerin yaptığı harcamalara ilave olarak anketten hesaplanan yurtdışında ikamet eden Türk vatandaşlarının Türkiye'de buldukları süre içerisinde yaptıkları ve ödemeler dengesi metodolojisine göre turizm geliri olarak kabul edilen harcamalar da "Turizm Geliri" içerisinde değerlendirilmiştir. Buna karşın, bankalardan alınan aylık döviz raporları çerçevesinde, yurtdışında ikamet eden Türk vatandaşları tarafından gönderilerek Türk lirasına dönüştürülen döviz havaleleri ile bu vatandaşlarımızın Türkiye'deki döviz tevdiat hesaplarından (DTH) yaptıkları Türk lirası kullanımlar ve Türkiye'de buldukları sürede harcadıkları efektiflerden oluşan "İşçi Gelirleri"nden, DTH'ndan yapılan Türk lirası kullanımlar ile efektif işlemleri çıkarılmıştır. Başka bir deyişle, "İşçi

Gelirleri" ile "Turizm Gelirleri" arasında bir sınıflama değişikliği yapılmış ve bu değişim 2003 yılı verilerine de uygulanmıştır.

Buna göre ilgili yılda işçi gelirleri 2.321 milyon ABD dolarından 729 milyon ABD dolarına düşerken, turizm gelirleri 9.676 milyon ABD dolarından 13.203 milyon ABD dolarına çıkmıştır.

2) Cari İşlemler Hesabı/Hizmetler Dengesi içerisinde yer alan ve mal taşımacılığından elde edilen "Navlun" gelir ve giderleri ile bunlara ait "Sigorta" gelir ve giderlerinin saptanmasına yönelik yapılan kapsamlı çalışma tamamlanmış, bu çerçevede, navlun ve sigorta bedellerinin Türk ve yabancı bayraklı araçların taşıma sistemlerine göre ayrıştırılması sağlanarak sözkonusu tutarlar 2004 yılı Ocak ayı için hesaplanmıştır. Ayrıca, nceki hesaplama yöntemine göre; uluslararası uygulamada kabul edilen oranlar dahilinde, taşıma sistemleri dikkate alınmaksızın toplam ihracat ve ithalat değerleri üzerinden hesaplanarak bulunan navlun gelir ve giderleri, 2003 yılı için bu paralelde revize edilmiştir.

Buna göre 2003 yılında navlun gelirleri 2.356 milyon ABD dolarından 1.314 milyon ABD dolarına düşerken, navlun giderleri 1.707 milyon ABD dolarından 2.018 milyon ABD dolarına çıkmıştır.

3)Yapılan diğer bir değişiklik ise, Cari İşlemler Hesabı/Hizmetler Dengesi içerisindeki "İnşaat Hizmetleri", "Diğer Ticari Hizmetler" ve "Diğer Hizmetler" kalemlerinin saptanma yöntemi ile ilgilidir. nceki yöntemde, söz konusu kalemlerin bir kısmını, bankalardan alınan raporlar çerçevesinde, Türkiye'de yerleşik kişiler tarafından açılan döviz tevdiat hesaplarından Türk lirası karşılığı alışı yapılan, ancak, görünmeyen işlem geliri olduğu bilinmekle birlikte sınıflandırılmayan dövizlerin belli bir orandaki tutarı oluşturmaktaydı. Sözkonusu oranlar ise bankalar nezdinde çeşitli dönemlerde yapılan çalışmalar çerçevesinde saptanmaktaydı.

Ancak, 2004 yılı Ocak ayından itibaren, bu tür hizmet gelirlerine ilişkin verilerin bankalar ile beraber bankalar dışındaki diğer kaynaklardan da (rneğin

haberleşme gelirleri ile ilgili olarak GSM operatörlerinden alınan veriler) sağlanabilmesi nedeniyle sözü edilen yönteme son verilmiş ve gerekli değişiklik 2003 yılı verilerine de yansıtılmıştır.

Bu çerçevede; 2003 yılında, "İnşaat Hizmetleri" 906 milyon ABD dolarından 682 milyon ABD dolarına, "Diğer Ticari Hizmetler" 1.709 milyon ABD dolarından 1.352 milyon ABD dolarına ve "Diğer Hizmetler" ise 1.537 milyon ABD dolarından 1.216 milyon ABD dolarına inmiştir.

4) Yukarıda sayılan yöntemlere ilişkin önemli değişiklikler dışında 2003 yılına ait gerek banka gerek banka dışı kaynaklardan alınan verilerde yapılan düzeltmeler de, yıl sonu çalışmaları çerçevesinde, ilgili kalemlere yansıtılmıştır.

Yapılan tüm değişikliklerin yer aldığı eski ve yeni sunum başlıklı ekteki tablodan da görüleceği üzere, 2003 yılı "Cari İşlemler Açığı" 6.808 milyon ABD dolarından 6.609 milyon ABD dolarına inerken, "Net Hata Noksan" kalemi de yapılan değişikliklerin yansıması nedeniyle 5.221 milyon ABD dolarından 5.109 milyon ABD dolarına inmiştir.

[Ek:1](#)